

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

FAQ

KALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ

Z OBSAHU:

| Závěry Evropské rady |

| Posouzení návrhů klimaticko-energetických plánů |

| Bez jádra to nepůjde |

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

v červnu se Evropská rada **shodla**, že musí rychle přijmout dlouhodobou strategii, jak EU naplní Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu, na bližším závazku ke klimatické neutralitě se však nedohodla. Rada pro energetiku hledala vizi pro energetickou politiku v EU do roku 2030 a dále a na pracovní úrovni pokračovala jednání k balíčku udržitelné finance. Ačkoliv jaderné zdroje dnes vyrobí více než polovinu nízkoemisní elektřiny, jsou s 26% podílem na mixu elektřiny EU primárním zdrojem a stojí před výzvou nových potřebných investic, Rada se ve svých **závěrech** k jejich nezbytnosti v energetické unii nevyjadřuje. Zástupci jaderného sektoru proto vydali **manifest**, ve kterém shrnují příspěvek jaderných zdrojů k dekarbonizaci a udržení bezpečnosti dodávek. Poté, co Technická expertní skupina vydala svou **zprávu** k taxonomii udržitelných financí, je jasné, že tato skupina spoléhá více na nevyvinuté CCS, než na robustní a přísně regulovanou jadernou energetiku, jejíž roli v nízkoemisních dodávkách energie považuje za „potenciální“. Skupina se **vyjadřuje** k riziku významné škodlivosti jaderných zdrojů a nepřímou tak říká, že regulace a práce regulátorů je nedostatečná či špatná. Ke zprávě proběhne v červenci konzultace a skupina bude na zprávě dále pracovat do konce roku. Zástupci skupiny a představitelé Evropské komise přitom už vyzývají, aby investoři již nyní začali taxonomii využívat. Všechna čtyři ředitelství Evropské komise (Fisma, Envi, Clima a Energy) a formace Rady pro finance, životní prostředí a energetiku, by měly začít s analýzou významné škodlivosti, než na jejím základě znevýhodní financování pro určité technologie. Současný stav totiž přistupuje k hodnocení významné škodlivosti a životního cyklu u jednotlivých technologií odlišně a netransparentně.

Příjemné čtení a pěkné léto přeje,

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Zuzana Mjartanová | Tomáš Pírk |
Jan Prášil |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.

Závěry Evropské rady

Posouzení návrhů
klimaticko-
energetických plánů

Zpráva TEG

ZÁVĚRY EVROPSKÉ RADY

Evropská rada dne 20. června přijala strategickou agendu EU na období 2019 až 2024. Vedoucí představitelé EU se zaměřili také na problematiku změny klimatu, příští víceletý finanční rámec, rizika spojená s šířením dezinformací a vnější vztahy. Prezidenti a premiéři členských států EU nedosáhli dohody ohledně dlouhodobého cíle klimatické neutrality do roku 2050.

Úsilí některých členských států o přijetí dlouhodobé strategie EU s cílem dosáhnout klimatické neutrality nejpozději do roku 2050 nebylo na zasedání Evropské rady završeno úspěchem. Podle dostupných informací tento návrh nepodpořilo Polsko, ke kterému se přidaly další členské země ze střední Evropy. Ve svých **závěrech** Evropská rada vyzvala Radu a Komisi, aby dále pokračovaly v práci na vytvoření podmínek pro přechod ke klimaticky neutrální EU, a to v souladu s Pařížskou dohodou při zachování konkurenceschopnosti EU, sociální spravedlnosti a respektování práva členských států na určení energetické-

ho mixu. V poznámce pod čarou však uvedla, že dle velké většiny členských států musí být neutrality dosaženo do roku 2050.

Evropská rada hodlá dokončit pokyny ohledně dlouhodobé strategie EU do konce letošního roku a v této souvislosti vyzývají lídři EU Evropskou investiční banku (EIB), aby zintenzivnila své aktivity na podporu opatření v oblasti klimatu. Další diskuse bude probíhat pod finským předsednictvím a s velkou pravděpodobností se uskuteční již na říjnovém zasedání Evropské rady. Dosažení Net Zero

2050 prosazovalo původně osm členských zemí EU (více viz **květnový bulletin** Energetika v EU), postupně však získaly podporu dalších zemí, včetně Německa, Řecka a Itálie.

Vedoucí představitelé EU na zasedání také přijali strategickou agendu, která stanoví priority na příštích pět let. Zaměřuje se na čtyři hlavní priority: ochranu občanů a svobod, budování silné hospodářské základny, budování klimaticky neutrální, spravedlivé a sociální Evropy a prosazování evropských zájmů a hodnot na globální úrovni.

Závěry Evropské rady

Posouzení návrhů
klimaticko-
energetických plánů

Zpráva TEG

POSOUZENÍ NÁVRHŮ KLIMATICKO-
ENERGETICKÝCH PLÁNŮ

Dne 18. června Evropská komise zveřejnila **posouzení** návrhů vnitrostátních integrovaných plánů v oblasti energetiky a klimatu (NECPs), které členské státy odevzdaly v souladu s **nařízením** o správě energetické unie na konci minulého roku.

V rámci analýzy podle pravidel stanových v nařízení o správě energetické unie Komise posuzuje jednotlivé návrhy vnitrostátních plánů a zároveň se zaměřuje na jejich souhrnné příspěvky k dosažení klimaticko-energetických cílů do roku 2030. Návrhy NECPs, které byly vypracovány v relativně krátkém čase, Komise hodnotí jako kvalitní, nicméně konstatuje, že ve své současné podobě nepředstavují dostatečný příspěvek pro dosažení cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie a v oblasti energetické účinnosti.

Navrhované podíly energie z obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě v EU by v roce

2030 souhrnně dosáhly 30,4 % až 31,9 %, přičemž závazný cíl pro EU28 je nejméně 32 %. Proto Komise 15 členským zemím, které by podle jejího posouzení mohly své ambice navýšit, doporučuje vnitrostátní cíle přehodnotit. Patří mezi ně i Česká republika, které Komise doporučuje cílový podíl energie z obnovitelných zdrojů navýšit na 23 % (z navrhovaných 20,8 %).

V oblasti energetické účinnosti, podle hodnocení Komise, předložilo dostačující návrhy jen pět členských zemí, přičemž některé země své příspěvky v této oblasti ještě nepředložily. V důsledku toho by rozdíl mezi indikativním cílem do roku 2030 na evropské úrovni ve výši 32,5 % a navrhovanými souhrnnými příspěvky mohl činit až 6,2 procentního bodu (pokud se bere v úvahu primární spotřeba) nebo 6 procentních bodů (pokud se bere v úvahu konečná spotřeba). V této souvislosti Komise všem členským státům, jejichž příspěvky jsou hodnoceny jako nedostačující, včetně České republiky, doporučuje zvýšit úroveň ambicí a podpořit je opatřeními tak, aby do roku 2030 dosáhly dalších úspor energie.

Pokud jde o snižování emisí skleníkových ply-

nů, stanovila si EU do roku 2030 závazný cíl snížit emise alespoň o 40 % oproti roku 1990. Návrhy NECPs ve svém souhrnu umožní dosažení tohoto cíle. Určité rezervy zůstávají pouze odvětví mimo EU ETS. V tomto odvětví návrhy NECPs do roku 2030 zajišťují snížení emisí o 28 % ve srovnání s rokem 2005 namísto požadovaných 30 %. Proto Komise členským státům, včetně ČR, doporučuje, aby ve svých finálních NECPs doplnily informace o zavedení nákladově efektivních politik a nezbytných opatřeních.

Komise dále hodnotí, do jaké míry si členské státy stanovily dosažitelné a realistické cíle pro každou z pěti dimenzí energetické unie, vč. plně integrovaného trhu, energetické bezpečnosti a podpory výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti. Posuzuje také synergie jednotlivých politik, zda návrhy NECPs přispějí ke spuštění požadovaných investic, či zda členské státy integrují aspekty spravedlivé transformace.

Členské státy nyní mají šest měsíců na úpravu vnitrostátních plánů, jejichž konečnou verzi mají předložit do 31. prosince 2019. Členské státy jsou povinny řádně zohlednit doporučení Komise nebo uvést důvody, proč tak neučiní.

Závěry Evropské rady

Posouzení návrhů
klimaticko-
energetických plánů

Zpráva TEG

ZPRÁVA TEG

Evropská komise dne 18. června zveřejnila tři zprávy **expertní skupiny** ustanovené k problematice **udržitelných financí**: technickou zprávu k **taxonomii**, **standardy** pro zelené dluhopisy a **průběžnou zprávu** o kritériích ESG a pravidlech pro zveřejňování informací.

Technická expertní skupina (TEG) má **35 členů**, kteří reprezentují občanskou společnost, akademickou obec, průmysl a finanční sektor. Jejím úkolem je formou doporučení doplnit legislativní návrhy ohledně udržitelného financování, které Komise předložila v květnu 2018 (více viz **bulletin Energetika** v EU z června 2018). Expertní skupina TEG zahájila svou činnost v červenci téhož roku. Na vypracování analýzy dostala roční mandát, který byl následně prodloužen do konce roku 2019, a to s cílem umožnit diskusi a získat zpětnou vazbu od zúčastněných stran. První debata nad závěry TEG se uskutečnila 24. června na **konferenci** v Bruselu.

Zpráva TEG k taxonomii předkládá klasifikaci

hospodářských činností, které lze považovat za udržitelné pro investiční účely, a to včetně metodologie, posouzení pravděpodobných ekonomických dopadů zavedení taxonomie, či konkrétních praktických pokynů.

Metodologie navrhovaná pro označení hospo-

dářských činností jako udržitelných posuzuje aktivity ze dvou hledisek. Zařazuje činnosti, které podstatně přispívají ke zmírňování změny klimatu, a zároveň posuzuje, zda nezpůsobují významné poškození jiných environmentálních cílů (do no significant harm - DNSH).

Závěry Evropské rady

Posouzení návrhů
klimaticko-
energetických plánů

Zpráva TEG

Skupina TEG posuzovala celou škálu hospodářských činností, mezi které zařadila průmysl, zemědělství, sektor LULUCF, dopravy, ICT, stavebnictví a v neposlední řadě výrobu elektřiny, vč. jaderné energetiky.

Přínos jaderné energetiky k mitigaci vyhodnotila jako významný, evidentní a dobře doložený. Nicméně, co se týká DNSH, zpráva konstatuje, že posouzení tohoto aspektu v oblasti jaderné energetiky je komplexní, složité a obtížně hodnotitelné v kontextu taxonomie.

Experti skupiny TEG proto dospěli k názoru, že vzhledem k neexistenci finálních uložišť pro jaderný odpad a nedostupnosti některých empirických údajů s ohledem na DNSH nemohou učinit závěr, že jaderná energetika nepoškozuje ostatní environmentální cíle. Proto zpráva TEG v této fázi nedoporučuje zahrnutí jaderné energetiky do taxonomie a navrhuje, aby záležitost posoudila expertní skupina s hlubší technickou znalostí v oblasti životního cyklu jaderných technologií.

V rámci diskuse na konferenci v Bruselu vyjádřili experti na jadernou energetiku z řad publika nesouhlas s tím, že jaderná energetika nebyla zahrnuta mezi udržitelné aktivity.

S odkazem na [zprávu IEA](#) připomněli význam jaderné energetiky pro mitigaci klimatických změn a v této souvislosti i nezbytnou potřebu zajistit silnou politickou podporu jaderné energetice, včetně odstraňování překážek, které mohou prodrazdit či znemožnit její financování, či zajištění rovných podmínek, a to s cílem zastavit klesající trend výroby elektřiny z jádra. Zúčastněné strany budou mít do poloviny září příležitost vyjádřit se k závěrům skupiny TEG.

Legislativní návrh nařízení pro zřízení rámce udržitelných financí, tzv. taxonomie prochází v současné době běžným legislativním postupem. Zástupci členských států v Radě EU diskutují o právní závaznosti kritérií pro prověřování investic, případně o přechodném období. Diskuse bude dále pokračovat pod finským předsednictvím. Evropský parlament přijal svou [pozici](#) v prvním čtení na plenárním zasedání v březnu. Meziinstitucionální jednání v rámci triangu budou probíhat už s nově zvoleným Evropským parlamentem. Samotná kritéria, jež budou součástí taxonomie, by měla být přijata prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci. Předpokládá se, že Evropská komise v této souvislosti zahájí na počátku příštího roku veřejnou konzultaci, přičemž její na-

časování se může změnit v závislosti na postoji nadcházejícího vedení Komise.

Minimální cena oxidu
uhličitého v NizozemíPolsko-americké
strategické partnerstvíMINIMÁLNÍ CENA OXIDU
UHLIČITÉHO V NIZOZEMÍ

Začátkem června nizozemská vláda předložila návrh zákona na zavedení minimální ceny emisí CO₂ pro výrobce elektřiny. Návrh zákona, který musí ještě projít schválením v Parlamentu, počítá se zavedením minimální ceny od 1. ledna 2020.

Vzhledem ke skutečnosti, že cena uhlíku kólsá, podala nizozemská vláda návrh na zavedení minimální ceny CO₂ ve výši 12,30 eur/tunu v roce 2020 s postupným navýšením na 31,90 eur/tunu v roce 2030. Pokud by cena uhlíku v rámci schématu EU ETS klesla pod navrhovanou minimální úroveň, budou náklady na vypouštění emisí CO₂ doplněny o vnitrostátní daň. Cílem předloženého návrhu je poskytnout předvídatelné a stabilní prostředí, které bude společnosti motivovat, aby při svých investičních rozhodnutích zohledňovaly množství vypouštěných emisí CO₂. Současná **cena** uhlíku (stav ke dni 24. června 2019) v rámci schématu EU ETS je 25,6 eur/tunu CO₂ a podle předpokladu by

v následujících letech neměla klesnout pod navrhovanou minimální úroveň.

Předložené opatření, které doplňuje schéma EU ETS, se týká všech výrobců elektřiny, kteří pod toto schéma spadají. Kromě elektráren se tak vztahuje i na průmyslové podniky,

kteří mají vlastní decentralizovanou výrobu elektřiny. Nizozemské ministerstvo financí **uvádí**, že opatření se bude týkat zhruba 135 společností a kromě elektráren se bude vztahovat i na chemický průmysl, výrobce potravin či na výrobu papíru.

[ENERGETICKÁ
POLITIKA EU](#)[ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ](#)[EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI](#)[PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU](#)[O ČEM SE MLUVÍ](#)[FAQ](#)[KALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍ](#)[Minimální cena oxidu
uhličitého v Nizozemí](#)[Polsko-americké
strategické partnerství](#)

POLSKO-AMERICKÉ STRATEGICKÉ PARTNERSTVÍ

Dne 12. června podepsaly Polsko a Spojené státy americké Memorandum o porozumění (MOU) v oblasti civilní jaderné energie. Zároveň zástupci energetických společností PGNiG a Venture Global LNG podepsali dohodu na rozšíření polského dovozu zkapalněného zemního plynu z USA.

Podpis MOU v oblasti civilní jaderné energie je součástí strategického partnerství, které uzavřeli prezidenti obou zemí v září 2018 ve Washingtonu a probíhajícího dialogu mezi Polskem a USA o energetické bezpečnosti. V listopadu 2018 zástupci obou zemí podepsali společné prohlášení o energetické bezpečnosti, které zdůrazňuje rozšíření spolupráce v různých oblastech včetně oblasti civilní jaderné energie. Dokument uvádí osm cílů v oblasti jaderné spolupráce, které mj. zahrnují spolupráci s cílem hledat příležitosti pro výstavbu nových jaderných elektráren a souvisejících dodávek a služeb, prozkoumání možností financování, či podporu mezi-

národních dohod, které by usnadnily získat přístup ke spolehlivým dodávkám jaderného paliva.

Ve stejný den podepsali zástupci polské společnosti PGNiG a americké Venture Global LNG dohodu o rozšíření dovozu zkapalněného zemního plynu (LNG) do Polska o dalších

1,5 milionů tun ročně. Polsko tak v letech 2022 a 2023 ročně od USA obdrží 3,5 milionů tun LNG, což odpovídá zhruba 4,73 miliard kubických metrů zemního plynu. Zástupce americké společnosti Venture Global LNG prohlásil, že uzavřený obchod přinese během jeho trvání v délce 20 let desítky miliard dolarů.

**Evropský semestr
s výhledem
na příští MFF****Dohoda o MFF
již na podzim****EVROPSKÝ SEMESTR
S VÝHLEDEM NA PŘÍŠTÍ MFF**

Evropská komise dne 5. června předložila členským státům EU letošní doporučení v rámci evropského semestru, ve kterých navrhuje opatření v oblasti hospodářské politiky na nadcházejících dvanáct až osmnáct měsíců. Doporučení jsou zaměřena na investiční potřeby a priority pro čerpání finančních prostředků EU z příštího víceletého finančního rámce.

Doporučení navazují na analýzy hospodářských výzev v jednotlivých členských zemích v rámci hodnocení pokroku členských států, které byly zveřejněny v únoru (více viz [březenový bulletin](#) Energetika v EU) a na národní programy reformů, které členské státy předložily v dubnu. Důraz je vzhledem ke zpomalení celosvětové ekonomiky kladen na reformy, které se zaměřují na udržitelný a inkluzivní hospodářský růst. Letošní doporučení se více zaměřují na vytipování investičních potřeb v jednotlivých členských státech. Díky nim si státy budou moci stanovit priority pro čerpání finančních prostředků EU z příštího víceletého

ho finančního rámce (MFF) pro roky 2021–2027.

V [doporučení](#) pro Českou republiku Komise věnuje pozornost energetické náročnosti české ekonomiky, která zůstává jednou z nejvyšších v EU, přičemž vysoké hodnoty vykazuje v průmyslovém a rezidenčním sektoru. Co se týká emisí CO₂ je jejich největším zdrojem uhlíková energetika. Za posledních 5 let také výrazně vzrostly emise skleníkových plynů v silniční dopravě.

V souvislosti s investičním prostředím Komise upozorňuje na skutečnost, že administrativní a regulatorní zátěž zůstává v ČR významnou překážkou v podnikání. Týká se to zejména rychlých změn právních předpisů a složitých administrativních postupů. Znepokojení Komise vyjádřila ohledně korupce a doporučila přijmout protikorupční opatření, konkrétně zákon o rozšíření kontrolní působnosti NKÚ (v současné době projednáván v PS PČR), či zákon o ochraně oznamovatelů (tzv. whistleblowerů). V souvislosti s veřejnými zakázkami Komise vyhodnotila, že jejich zadávání zaostává z hlediska konkurenceschopnosti, a to zejména proto, že rozhodnutí

jsou i nadále založena na kritériu nejnižší nabídkové ceny a dostatečně nezohledňují kvalitativní kritéria výběru nabídek v podobě využití ekonomické výhodnosti jako kritéria jejich hodnocení.

Komise předestírá, že některé ze zjištěných nedostatků mohou být řešeny za pomoci čerpání prostředků z příštího MFF na období 2021 až 2027. V návaznosti na únorovou [zprávu o pokroku](#) doporučuje České republice zaměřit investiční politiku na dopravu, a to zejména na její udržitelnost, na digitální infrastrukturu a na přechod k nízkouhlíkové ekonomice a energetickou transformaci, včetně zohlednění požadavků energetické účinnosti.

Evropský semestr
s výhledem
na příští MFF

Dohoda o MFF
již na podzim

DOHODA O MFF JIŽ NA PODZIM

Evropská komise dne 13. června zveřejnila **sdělení**, ve kterém vyzývá Evropskou radu, aby stanovila cestovní mapu pro dosažení dohody o příštím víceletém finančním rámci EU tak, aby dohoda byla uzavřena na podzim. Zároveň vyzvala Radu, aby prioritně pokračovala v jednání o rozpočtu EU pro roky 2021 až 2027.

Komise ve sdělení konstatuje, že v rámci současných jednání o podobě víceletého finančního rámce již došlo v mnoha ohledech ke konsensu. Jak v Evropském parlamentu, tak v Radě byly částečně projednány návrhy pro jednotlivé sektory. Širokou podporu získaly také obecné principy příštího rozpočtu, mezi které patří: silné zaměření na evropskou přidanou hodnotu, zjednodušená struktura rozpočtu, snížení počtu programů a jejich integrace v oblastech jednotného trhu, strate-

gických investic, investic do lidí a prosazování zásady vlády práva, zjednodušení pravidel financování, či větší flexibilita rozpočtu, která umožní rychlou reakci. Komise konstatuje, že pokroku bylo také dosaženo v diskusi o novém mechanismu, který zajistí, aby nedostatky v oblasti právního státu neohrožovaly rozpočet EU, dále o možné modernizaci příjmové strany rozpočtu a o nástroji pro konvergenci a konkurenceschopnost eurozóny.

Přes pokroky dosažené v jednání zůstávají stále předmětem diskusí zejména finanční aspekty. Proto Komise apeluje na členské státy, aby zahájily novou etapu politických jednání s důrazem na finanční a další strategické otázky. To je podle Komise jediný způsob, jak zajistit, aby bylo možné dosáhnout včasné dohody tak, aby nové programy fungovaly do 1. ledna 2021.

Evropská rada dne 20. června vyzvala nastávající finské předsednictví, aby navázalo na dosavadní jednání o rozpočtu EU. Další výměna názorů s cílem dosáhnout dohody ještě před koncem roku bude probíhat na říjnové Evropské radě.

Závazné cíle při
zadávání veřejných
zakázek na nákup
silničních vozidel

ZÁVAZNÉ CÍLE PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK NA NÁKUP SILNIČNÍCH VOZIDEL

Dne 13. června Rada EU formálně přijala závazné cíle ohledně vozidel s nulovými a nízkými emisemi CO₂ při zadávání veřejných zakázek. Směrnice o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidlech vstoupí v platnost dvacet dní po vyhlášení v Úředním věstníku EU. Poté budou mít členské státy dva roky na přijetí vnitrostátních právních předpisů.

Revidovaná směrnice stanoví minimální cíle při zadávání veřejných zakázek pro nákup čistých lehkých užitkových vozidel, nákladních vozidel a autobusů. Opatření zahrnuje dvě různá referenční období, z nichž jedno končí v roce 2025 a druhé v roce 2030. Schválené znění obsahuje také novou definici „čistého vozidla“. Definice čistého lehkého vozidla vychází z emisních norem CO₂ s nulovou prahovou hodnotou emisí CO₂ počínaje rokem 2026. Více viz [zde](#).

Předběžná dohoda mezi Radou a Evropským parlamentem ohledně konečného znění směrnice byla uzavřena dne 11. února. Evropský parlament o zprávě v plénu hlasoval dne 18. dubna. Směrnice bude nyní vyhlášena v Úředním věstníku EU. V platnost vstoupí

dvacet dní po jejím vyhlášení. Členské státy budou mít poté dva roky na přijetí vnitrostátních právních předpisů. Každé tři roky budou muset předkládat Komisi zprávu o provádění těchto pravidel, přičemž první zpráva má být předložena ke dni 18. dubna 2026.

Bez jádra to nepůjde

BEZ JÁDRA TO NEPŮJDE

Mezinárodní energetická agentura (IEA) koncem května zveřejnila zprávu věnovanou úloze jaderné energetiky v přechodu na schéma čisté energie. Zpráva uvádí, že prudký pokles kapacity výroby elektřiny z jádra ohrozí plnění klimatických cílů a bezpečnost dodávek elektřiny. Proto doporučuje věnovat pozornost větší podpoře jaderné energetiky a v této souvislosti změně politik.

Ve vyspělých ekonomikách je jaderná energie největším zdrojem nízkouhlíkové elektřiny. Na celkové výrobě elektřiny se podílí 18 %, nicméně objem výroby elektřiny z jádra v posledních letech klesá. Důvodem je především stárnutí a postupné vyřazování jaderných elektráren, které byly v USA a v Evropě stavěny v 70., resp. 80. letech minulého století. I přes enormní nárůst výroby ve větrných a solárních elektrárnách tak zůstává podíl čistých zdrojů na celkové výrobě elektřiny stejný. V roce 2018 to globálně bylo 36 %, stejně jako před 20 lety, a to právě kvůli poklesu výroby elektřiny z jádra.

Zpráva IEA uvádí, že k dosažení trajektorie, která je v souladu s mezinárodními cíli v oblasti klimatu, bude zapotřebí, aby do roku 2040 pocházelo z nízkouhlíkových zdrojů celých 85 % elektřiny. Pokud však vyspělé ekonomiky nezajistí dostatečné investice do stávajících a nových jaderných elektráren, poklesne v těchto zemích jejich výrobní kapacita do roku 2040 o dvě třetiny. Nahradit takovou ztrátu částečně mohou obnovitelné zdroje, nicméně to by předpokládalo jejich enormní nárůst. Za posledních 20 let se v rozvinutých zemích zvýšila instalovaná kapacita větrných a solárních elektráren o 580 GW. Aby se v příštích dvaceti letech vykompenzoval předpokládaný pokles kapacity jaderných zdrojů, bylo by zapotřebí pětinasobné navýšení OZE. Takový nárůst výroby energie z obnovitelných zdrojů je však výzvou vzhledem k jejich integraci do energetického systému. Významnou roli při nahrazování jaderné energie bude mít výroba elektřiny z plynu a částečně i z uhlí. Ale, jak zpráva IEA uvádí, v takovém případě kumulativní emise CO₂ do roku 2040 mohou vzrůst až o 4 miliardy tun.

Ukazuje se, že pro posílení dodávek nízkouhlíkové elektřiny bude zásadní zastavit klesající

trend výroby elektřiny z jaderné energie. K tomu však budou zapotřebí dostatečné investice, a to jak do prodloužení životnosti, tak i do výstavby nových reaktorů.

Investice do jaderné energetiky však mají svá specifika. Kromě rizika stavebních problémů je to především rozsah počátečních investic či dlouhá doba návratnosti, během které může dojít ke změně regulačních opatření. Agentura IEA v této souvislosti konstatuje, že pro zajištění investic do stávajících a nových jaderných elektráren je nezbytná silná politická podpora. Především je potřeba řešit překážky, které investicím brání, a to prostřednictvím dlouhodobých smluv, cenových záruk a přímých státních investic. Rovněž doporučuje reformovat jednotlivé politiky tak, aby zajistily rovné podmínky pro hospodářskou soutěž. Trh s elektřinou musí patřičně ohodnotit systémové služby s ohledem na bezpečnost a stabilitu dodávek, včetně dostupnosti potřebné kapacity. V neposlední řadě zpráva věnuje pozornost i potencionálnímu riziku ztráty lidského kapitálu a technického know-how v případě nedostatečného tempa rozvoje jaderné energetiky.

Ke strategické vizi EU
„Čistá planeta
pro všechny“ a jejím
globálním
souvislostem

KE STRATEGICKÉ VIZI EU „ČISTÁ PLANETA PRO VŠECHNY“ A JEJÍM GLOBÁLNÍM SOUVISLOSTEM

Komisař Cañete, odpovědný v končící Evropské komisi za energetiku a ochranu klimatu, představuje při svých návštěvách členských států strategickou vizi Komise v podobě konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050. Přitom se stále silněji ozývají hlasy, že Evropa by neměla být ve svém úsilí o omezení klimatických změn osamocena a tyto hlasy vnímá i sama Komise. Připomeňme si, v čem především strategie spočívá a jak se její implementace vyrovnává s aktuálními výzvami.

Jaké jsou základní principy, které by měla strategická vize prosperující a klimaticky neutrální ekonomiky EU do roku 2050 ztělesňovat?

Příslušný strategický **dokument** zveřejnila Evropská komise pod názvem Čistá planeta pro všechny již koncem listopadu loňského roku. Asi nejvýstižnější charakteristiku podal ve svém tehdejší komentáři místopředseda

EK pro Energetickou unii Maroš Šefčovič, když řekl mj.: „Nemůžeme žít na planetě, jejíž podnebí je mimo kontrolu. To však neznamená, že kvůli snižování emisí musíme obětovat životy Evropanů“. Strategie měla ukázat cesty, jak se má Evropa stát do roku 2050 „první významnou ekonomikou na světě“

(jak uvedl komisař Cañete), která bude klimaticky neutrální. Na rozdíl od některých jiných strategických dokumentů neměla Čistá planeta pro všechny určit cíle, ale spíše pobídnout další kroky v klíčových oblastech, inspirovat k úsilí všech stakeholderů vč. vědeckých pracovníků, podniků i občanů, jak mohou přit

Ke strategické vizi EU „Čistá planeta pro všechny“ a jejím globálním souvislostem

spět k žádoucí modernizaci hospodářství tak, aby výše uvedené dilema mezi prosperitou a čistým prostředím bylo překonáno bez ztrát na obou těchto fenoménech.

Které prioritní oblasti vize určila?

Čistá planeta pro všechny doporučila společný postup v sedmi strategických oblastech, jimiž byly: energetická účinnost, využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE), čistá, bezpečná a propojená mobilita, konkurenceschopný průmysl a oběhové hospodářství, infrastruktura a propojení, bioekonomika a konečně zachycování a skladování uhlíku.

Jak se s vizí pracuje?

Komise vyzvala orgány EU tj. Evropskou radu, Evropský parlament, Výbor regionů a Hospodářský a sociální výbor, aby se podílely na komplexní diskusi a implementaci priorit vize. Rada EU se poté ve svých jednotlivých složeních zabývala možnými příspěvky rezortů k naplňování vize. Například ministři pro energetiku vedli počátkem března politickou debatu ve třech okruzích: strukturální změny v energetickém systému, nová technologická řešení a potřeba „férové“ proměny energetiky. Již zde se výrazně debatovalo o nutnosti brát do úvahy i mezinárodní souvislosti - společné úsilí v rámci plnění cílů

Pařížské dohody. Na neformálním summitu hlav států a předsedů vlád v rumunském Sibiu dne 9. května byla zveřejněna deklarace, opakující význam jednoty při zvládání environmentální problematiky resp. boje s klimatickými změnami.

Jaké jsou zmíněné souvislosti implementace vize v globálním měřítku?

To je zajímavé téma, k němuž nedávno vyjádřil komisař Cañete několik docela silných tezí v [článku](#) pro časopis Politico. Podle komisaře i v době, kdy bude evropská energetika převážně saturována z OZE, nelze očekávat, že Evropa bude energeticky plně nezávislá. Energetickou strategii je třeba vtělit do všech aspektů mezinárodní diplomacie a mezinárodních vztahů. Tato myšlenka není rozhodně prázdnou floskulí. Jak Cañete zdůrazňuje, Evropa by si měla z důvodu energetické bezpečnosti udržet kontrolu nad klíčovými prvky energetické infrastruktury. Připomíná, že Čína je již v současné době lídrem ve výrobě solárních panelů a elektrických vozidel a chystá se dominovat produkci baterií. Evropa potřebuje zachovat reciproční přístup na trhy a odolat vynuceným technologickým transferům. Technologie pak nejsou jedinou oblastí, v níž by měla být Evropa na po-

zoru před čínskou dominancí. Přechod na čistou energii vyžaduje také přístup k surovinám, klíčovými pro nové technologie. Evropa by měla i nadále bránit omezením v obchodu s takovými surovinami. Z dalších důležitých úkolů, zmiňovaných komisařem, uveďme ještě potřebu věnovat zvláštní pozornost oblastem, z nichž do Evropy přicházejí migranti. Příspěvek Evropy k podpoře udržitelného prostředí v těchto zemích pomůže omezit sociální i hospodářské napětí. Příkladem je např. pomoc při elektrifikaci Afriky.

A jak je to s konkrétními příspěvky členských států k realizaci vize?

Jedním z hlavních nástrojů jsou tzv. vnitrostátní plány v oblasti klimatu a energetiky (NECPs). Povinnost vypracovat NECPs a předložit Komisi pracovní verzi byla pro všechny členské státy zakotvena v nařízení o správě energetické unie s termínem předložení do konce roku 2018. Více o přípravě NECPs v článku [Posouzení návrhů klimaticko-energetických plánů](#).

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY EU

O ČEM SE MLUVÍ

FAQ

KALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍ

Události z energetiky

3. - 4. ČERVENCE 2019

se bude v rámci World Biogas Summit 2019 jednat v anglickém Birminghamu o využívání bioplynu, především v souvislosti s procesy anaerobního rozkladu.

Více informací ►

4. – 5. ČERVENCE 2019

se v maďarské Budapešti uskuteční Mezinárodní konference o udržitelnosti v energetice a o energeticky šetrných budovách. Zástupci státních institucí, průmyslu, výzkumných institucí, akademické sféry či odborné veřejnosti budou mít příležitost seznámit se s nejnovějšími trendy v oblasti úsporného využívání energie v budovách.

Více informací ►

10. – 12. ČERVENCE 2019

se bude rovněž v Anglii, a sice ve městě Southampton, konat mezinárodní konference o energetice a městech, cílená na témata jako je využívání energií v budovách, rozvoj městské energetiky apod.

Více informací ►

16. - 18. ČERVENCE 2019

bude Řím hostit 4. mezinárodní konferenci o technologiích pro zelenou energetiku ICGET 2019. Hlavními řečníky budou především vědci.

Více informací ►

24. – 26. ČERVENCE 2019

proběhne další akce, zaměřená na zelené technologie, a sice mezinárodní konference GEET 2019 – Green Energy and Environmental technology. Koná se v Paříži a účastnit se jí budou rovněž spíše experti z dotčených oborů.

Více informací ►

29. – 30. ČERVENCE 2019

se koná v etiopském hlavním městě Addis Abeba workshop o bezpečném přístupu k palivům a energiím – Safe Access to Fuel and Energy Workshop 2019.

Více informací ►

